

EXPEDICE DOLOMITI DI SESTO

Majestátní krásu Dolomit, tohoto horolezeckého ráje, nelze popsat jen několika slovy. Ten, koho zajímají hory, zná bohatství bizarních tvarů a zejména barevné změny horských masivů, které mění barvu vlivem různě dopadajících slunečních paprsků během dne; od nejjemnější modré až po tmavě červenou. Dolomity jsou stále znovu a znovu bezpočtem vysokohorských turistů a horolezců „nově a neopakovatelně objevovány a prožívány“ – více než kterékoliv jiné hory v Evropě a to jako největší alpský ráj zajištěných cest.

Najdeme zde hustou a propracovanou síť „Klettersteigů“ a „Via Ferrat“, která se navíc neustále rozrůstá, přičemž stávající cesty jsou soustavně opravovány a vylepšovány. V Dolomitech si všichni přijdou na své : „normální“ turisté se skromnějšími cíli, kteří se odváží jen na lehčí cesty, stejně jako technicky zdatní a zkušení „labužníci“, kteří kmitají od jedné skalní direttisimy s ocelovými jisticími lany ke druhé.

Samostatným horským světem jsou Sextenské Dolomity, proslulé zejména světoznámým trojvěžím Drei Zinnen (Tre Cime di Lavaredo) . jako zvlášť krásná vyhlídková hora by měla být připomenuta Schusterplatte (2957 m), která se nachází jižně od chaty Drei Zinnen- Hütte a může na ni vystoupit bez problémů každý zkušený horák. Slavné „Sextenské sluneční hodiny“, které vytvářejí vrcholy Elferkofel (3092 m), Zwölferkofel (3094 m) a Einserkofel (2699 m), poskytují trvalé dojmy svým jedinečným umístěním a bizarními věžemi, propastmi, jakož i mohutnými stěnami.

O frontovou linii, vedoucí od vrcholu Sextener Rotwand přes Toblinger Knoten, Paternkofel až po Monte Piano se sváděly během horské války v letech 1915 – 1918 urputné boje. Turistické cesty se v té době změnily na bojové chodníky. Z horských chat se staly vojenské opěrné body, anebo byly bezohledně zničeny. Téměř tři a půl roky byly Dolomity tragickým dějištěm krvavých válečných jatek. Historické prameny vypovídají o vleklých bojích o jednotlivé hřebeny a sedla, o útocích, spojených s obrovskými lidskými i materiálními ztrátami. Protivníci trávili často celé měsíce na protilehlých skalách, vzdáleni od sebe na pouhé zavolání. Tato vysokohorská poziční válka nepřinesla ani jedné z válčících stran žádný podstatný zisk území.

Když v šedesátých letech zintenzivněly práce pro zajištění schůdnosti bývalých vojenských chodníků, bylo zřízeno mnoho zajištěných cest v dějišti bývalých válečných událostí. S vrcholem Paternkofelu (Monte Paterna) je spojeno jméno sextenského horského vůdce Seppa Innerkoflera, který zde v červenci 1915 padl v bitvě o vrchol. Turisticky je skupina dnes velmi dobře přístupná. Od severu vede silnice do údolí Innerfeldtal a Fischleintal, od západu se lze dostat od Misuriny po silnici s mýtem 30 000 ITL na parkoviště u chaty Auronzo, na úpatí Drei Zinnen.

Vyrážíme na 750 km dlouhý přejezd z republiky přes Vídeň, Graz, Villach, Lienz a hraniční přechod Sillian do italského S.Candido směrem na Dobbiaco, před nímž odbočíme vlevo k Misurině. Těsně před jezerem odbočujeme doleva nahoru do kopce k mýtné silnici na parkoviště u chaty Auronzo. Kolem chaty je situováno několik parkovišť s poměrně velkou kapacitou, místními je vcelku tolerováno i stanování na okraji parkovišť přes noc; ráno je však třeba stany sbalit.

Od parkoviště se tedy vydáváme po široké kamenité cestě pod jižním úpatím Drei Zinnen, s náramnými výhledy k jihu na horskou skupinu Cadini. Před chatou Rifugio Lavaredo začínáme sutí cestou č. 101 pomalu stoupat vlevo do sedla Paternsattel ve výšce 2454 m, odkud se naskýtá velice zajímavý pohled na skalní monument Drei Zinnen, náhorní planinu Lange Alm, vrchol Toblinger Knoten s chatou Drei Zinnen-Hütte na úpatí; k severu se pak tyčí hora Schusterplatte (2957 m).

Cesta nyní mírně klesá dolů na náhorní planinu; po pravé straně se táhne rozeklaný skalní hřeben Bodenknoten, z něhož vyčnívá vrcholek Paternkofelu (Monte Paterna) a my po 1.5 km vystoupáváme k chatě Drei Zinnen-Hütte ve výšce 2405 metrů. Chata je otevřena od poloviny června do konce září, noc na ubytovně tu přijde člena Alpenvereinu na 13 000 ITL, nečlenové platí 23 000 ITL, zatímco čaj stojí 4000, pivo 5000, těstoviny 8-12 000, masité jídlo 17-24 000 ITL.

Po polední pauze se vydáváme polehku na zlatý hřeb dnešního dne – výstup zajištěnou cestou na Toblinger Knoten (2617). O vybudování prvních pozorovatelů a bojových postavení na vrcholu Toblinger Knoten se v době I.svět.války zasloužil známý polní kurát rakouské armády Hosp; právě podle něho je dnes pojmenován rekonstruovaný chodník normální cesty. Na jaře 1917 pak začali rakouští ostřelovači se stavbou žebříkové cesty skalními komíny na severní straně. Tento průkopnický čin dodnes připomínají mimo jiné čtyři historické dřevěné žebříky i původní skoby. Výstupová cesta byla před lety nově zajištěna a dnes je tento

extrémně vzdušný výstup opravdovou lahůdkou pro všechny zkušené vyznavače „Via Ferrat“ a „Klettersteigů“.

Od rozcestníku za chatou se tedy vydáváme k vrcholu, u rozbočení značených pěšin odbočujeme vlevo (vpravo pokračuje normální výstupový chodník- cesta feldkuráta Hospa) a přecházíme pod severní stěnu, kde začíná lezení štěrbinou s převýšením 110 metrů. Úvazek se dvěma karabinami a přilba jsou nutností, kožené rukavice bez prstů pak dobrým pomocníkem. Pro mého třináctiletého syna Pavla je to zážitek na celý život, zvládá lezení naprosto s rozvahou a technicky; výstup je to vzrušující, prověří u každého dokonale odolnost vůči závratím, ale ten pocit nahoře...Sestupová cesta Feldkurat-Hosp-Steig po severovýchodních svazích již nabízí menší obtížnost, takže jsme za chvíli dole. Při výstupu severní stěnou je třeba počítat asi s hodinkou lezení, nutno je dávat pozor na uvolňující se kameny, které občas padají štěrbinou. Podvečer již trávíme před chatou pozorováním měnícího se zbarvení skal při západu slunce.

Ráno dalšího dne se nechce z chaty ani vylézt, neboť hustě prší, takže si v klidu posnídáme a ještě chvíli odpočíváme. Jakmile však déšť zeslábně, vyrážíme ven, k severu po značené cestě č.4, rozhodnutí vylézt na horu Schusterplatte (2957 m). Po kilometru chůze odbočujeme vlevo na značenou pěšinu k výstupu do skal. Přestává pršet a my donekonečna šlapeme suťovisky nahoru a dolů, přes skalní práh; výstup je to pomalý, ale nespěcháme. Když už začínáme šplhat do posledního úseku před vrcholem, protne oblohu blesk; - ozvěna hromu nás již zastihuje při rychlém sestupu dolů.

Dostihuje nás i pořádná bouřka, voda se neúnavně tlačí přes oblečení i boty. K chatě se dostáváme slušně promočení, ale vlastně o nic nejde, takže ze sebe shazujeme všechno mokré a šup do spacáku. Když po několika hodinách procitáme, je venku nádherně azurová obloha; mezitím co jsme schrupli, přešla celá fronta oblačnosti. Takže rychle všechno mokré rozvěšujeme kolem chaty a sušíme a sušíme.

Je středa 11. srpna 1999, dnes máme být svědky částečného zatmění slunce, které se rozhodujeme pozorovat na vrcholku Monte Paterna. Vybaveni úvazky, přilbami a nezbytnými čelovkami vyrážíme ke skalním věžím Frankfurter Würstl. Vcházíme do systému tunelů, který je přerušován uměle vylámanými skalními okny, ve výšce 2520 metrů pak z tunelů vycházíme do strmého suťového žlabu, zajištěnou cestou stoupáme do skalní štěrbiny Gamsscharte (Kamzičí štěrbina). K vrcholu Monte Paterna vylézáme zajištěnou cestou před dva skalní stupně; problémem je střetnutí se sestupující a vystupující skupiny turistů ve skalní

stěně. Výhledy z vrcholu Monte Paterna (1744 m) jsou nádherně panoramatické a částečné zatmění slunce jim dodává zvláštního kouzla. Celkově je znát v době částečného zatmění citelné ochlazení, a tak po skončení úkazu rychle slézáme do kamzičí štěrbině a pokračujeme vpravo východním směrem zajištěnou vysokohorskou cestou Via Ferrata De Luca přes terasy a krátké strmé výšvihy velmi zajímavým skalním terénem pod divoce rozervaným ostřím hřebene Bodenknoten.

Docházíme do sedla Büllelejoch se zbytky vojenských postavení z I.svět.války a cestou č.101 sestupujeme sutí pod severními stěnami hřebene, kolem jezírek Bødenseen vystoupáme k chatě Drei Zinnen-Hütte. Po doplnění kalorií a tekutin vyrážíme obtěžkáni batohy na přechod k chatě Auronzo, kde plánujeme další noc. Pokračujeme po cestě č.101 jižním směrem k rozcestníku, od něhož se dáváme vpravo cestou č. 105 přes louky na západ dolů až k dalšímu rozcestníku u příkrého svahu proti údolí Val Rinbon. Odtud pokračujeme vlevo loukou Pian da Rin, kde se nám poštěstí z dálky sledovat rozsáhlé sviští sídliště s nádhernými zvířaty. Odtud pak strmě vystoupáme k náhorní plošině Lange Alm, kamenitou cestou kolem jezírek k sedlu Forc.la Col di Mezzo ve výšce 2315 m. Předtím však zastavujeme svoje kroky u soukromé chatky, v níž přívětivá horalka prodává produkty svého chovu koz. Připijíme si na zdraví hrnky kozí smetany; výtečná chuť a cena 1000 lir přispějí k tomu, že si dáváme repete, bez následků na rychlosti dalšího pochodu. Ze sedla je to pak už jen něco přes kilometr k chatě Auronzo, která je v provozu od začátku června do konce září.

Příštího dne se vydáváme vysokohorskou cestou č.117 Via Ferrata Bonacossa, která spojuje oblast Drei Zinnen s rozeklaným horským útvarem Cadini v jihozápadní části. Tato krajinářsky překrásná, místy zajištěná vysokohorská cesta skýtá opravdu silné a nezapomenutelné zážitky při minimální technické obtížnosti. Velmi příjemným místem pro přestávku je ve výšce 2359 metrů chata Rifugio Fratelli Fonda-Savio, u níž nedokážeme odolat vůni čerstvě upečeného jablečného štrúdlu (5000 ITL). Pro dokreslení celkového dojmu ze skupiny Cadini se vydáváme na zajištěnou cestu Via Ferrata Merlone ne vrchol Cima Cadin di Nord-Est (severovýchodní věž Cadini). Výstupová cesta je tvořena převážně velmi strmými a exponovanými žebříky, které následují ihned po přechodu suťovisek při úpatí a překonávají prakticky kolmou západní stěnu s převýšením asi 300 metrů. Horní část výstupu pod vrcholem má již mírnější sklon a je zajištěna několika ocelovými fixními lany. Jste-li dostatečně odolní vůči závratím, jedná se technicky v podstatě o nepříliš těžkou cestu, která vás odmění náramnými zážitky a výhledy. Je třeba počítat s tím, že tento „přídavek“ k túře zabere asi 2.5 hodiny navíc. Skupinu Cadini poté opouštíme sestupem od chaty po cestě č.115 do údolí k nádhernému jezeru Misurina, odkud se dobrovolníci vydávají autostopem nahoru na parkoviště u chaty Auronzo pro expediční vozidla. A pak již nádherné Sextenské Dolomity opouštíme.

Doporučená literatura : Kletr Plzeň, Freytag & Berndt : Nejkrásnější turistické trasy

DOLOMITY

ALPY-KOMPASS : Průvodce po zajištěných cestách Dolomity sever

Použitá mapa : KOMPASS Wanderkarte Sextner Dolomiten 1 : 25 000

Vyšlo v časopise TREKING 4/2000